Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 15. júna 2017 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Ochrana finančných záujmov Európskej únie — Nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95 — Článok 3 ods. 1 — Financovanie z Kohézneho fondu — Projekt vytvorenia systému odpadového hospodárstva — Nezrovnalosti — Pojem ‚mnohoročný program' — Úplné skončenie mnohoročného programu — Premlčacia lehota"

Vo veci C-436/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd, Litva) z 10. júla 2015 a doručený Súdnemu dvoru 10. augusta 2015, ktorý súvisí s konaním:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra

proti

„Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras" UAB

za účasti:

Lietuvos Respublikos finansų ministerija,

„Skirnuva" UAB,

„Parama" UAB,

„Alkesta" UAB,

„Dzūkijos statyba" UAB,

SÚDNY DVOR (tretia komora)

v zložení: predseda tretej komory L. Bay Larsen, sudcovia M. Vilaras (spravodajca), J. Malenovský, M. Safjan a D. Šváby,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: R. Schiano, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 7. septembra 2016,

* Jazyk konania: litovčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— litovská vláda, v zastúpení: D. Stepanienė a D. Kriaučiūnas, splnomocnení zástupcovia,

— grécka vláda, v zastúpení: S. Papaioannou a S. Charitaki, splnomocnené zástupkyne,

— Európska komisia, v zastúpení: J. Jokubauskaitė, D. Recchia a J. Baquero Cruz, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 19. januára 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 1995, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (Agentúra litovského ministerstva životného prostredia pre riadenie projektov v oblasti životného prostredia; ďalej len „agentúra pre riadenie projektov“) a „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“ UAB (Stredisko pre odpadové hospodárstvo regiónu Alytus, Litva; ďalej len „spoločnosť príjemca“) vo veci vrátenia časti finančných prostriedkov, ktoré boli tejto spoločnosti poskytnuté z Kohézneho fondu.

Právny rámec

Nariadenie č. 2988/95

3 Podľa tretieho odôvodnenia nariadenia č. 2988/95:

„… treba brániť vo všetkých oblastiach činom, ktoré poškodzujú finančné záujmy [Únie]“.

4 Článok 1 nariadenia č. 2988/95 uvádza:

„1. Na účely ochrany finančných záujmov [Európskej únie] sa týmto prijíma všeobecná úprava týkajúca sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií, ktoré sa týkajú protiprávneho konania s ohľadom na právo [Únie].

2. ‚Nezrovnalosť‘ je akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou.“

5 Článok 3 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Premlčacia doba konania je štyri roky od času spáchania nezrovnalosti uvedenej v článku 1 ods. 1 Odvetvové predpisy však môžu ustanoviť kratšie obdobie, ktoré však nesmie byť kratšie ako tri roky.

V prípade pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti, premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa nezrovnalosť skončila. V prípade mnohoročných programov plynie premlčacia doba až do úplného skončenia programu.

Premlčacia doba sa prerušuje pri akomkoľvek akte príslušného orgánu, o ktorom je daná osoba upovedomená a týka sa vyšetrovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou. Premlčacia doba začína plynúť znova po každom akte prerušenia.

Premlčanie sa však stane účinným najneskôr v deň, keď vyprší dvojnásobok premlčacej doby bez toho, aby príslušný orgán uložil sankciu, s výnimkou prípadu, keď bolo správne konanie prerušené v zmysle článku 6 ods. 1.“

6 Článok 4 ods. 1 uvedeného nariadenia znie:

„Je všeobecným pravidlom, že pri akejkoľvek nezrovnalosti sa neprávom získaná výhoda odníme:

— povinnosťou zaplatiť alebo vrátiť dlžné alebo neprávom získané sumy,

…“

Právna úprava týkajúca sa Kohézneho fondu

Nariadenie č. 1164/94

7 Článkom 1 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1164/94 zo 16. mája 1994, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond (Ú. v. ES L 130, 1994, s. 1; Mim. vyd. 14/001, s. 9), zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 1264/1999 z 21. júna 1999 (Ú. v. ES L 161, 1999, s. 57; Mim. vyd. 14/001, s. 73) a nariadením Rady (ES) č. 1265/1999 z 21. júna 1999 (Ú. v. ES L 161, 1999, s. 62; Mim. vyd. 14/001, s. 78), ako aj Aktom o podmienkach pristúpenia Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Ú. v. EÚ L 236, 2003, s. 33) (ďalej len „nariadenie č. 1164/94“), bol zriadený Kohézny fond, ktorý sa v danom nariadení označuje ako „fond“.

8 Článok 1 ods. 3 nariadenia č. 1164/94 stanovuje:

„Fond môže prispievať k financovaniu:

— projektov

alebo

— fáz projektov, ktoré sú technicky a finančne nezávislé,

alebo

— skupín projektov spojených viditeľnou stratégiou, ktoré tvoria súvislý celok.“

9 Článok 3 ods. 1 nariadenia č. 1164/94 upravuje tzv. „oprávnené opatrenia“ v rámci Kohézneho fondu takto:

„Fond môže poskytnúť pomoc pre:

— environmentálne projekty, ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľov článku 130r zmluvy [191 ZFEÚ]…

…“

10 Podľa článku 4 toho istého nariadenia mali byť fondu pridelené dostupné zdroje na plnenie povinností, pokiaľ ide o Litvu, na obdobie rokov 2004 až 2006.

11 Článok 10 nariadenia č. 1164/94 stanovuje pravidlá schvaľovania projektov:

„1. Projekty, ktoré má financovať fond, musí prijať Komisia v súlade [po dohode – *neoficiálny preklad*] s oprávneným členským štátom.

…

3. Žiadosti o pomoc pre projekty podľa článku 3 ods. 1 predkladá oprávnený členský štát. Projekty vrátane skupín súvisiacich projektov musia mať dostatočný rozsah, aby mali významný dopad v oblasti ochrany životného prostredia…

4. Žiadosti musia obsahovať tieto údaje: subjekt zodpovedný za vykonanie…

…

6. … Komisia rozhodne o pridelení pomoci z fondu, ak sú splnené požiadavky tohto článku, spravidla do troch mesiacov po doručení žiadosti. V rozhodnutí schvaľujúcom projekty, fázy projektov alebo skupiny súvisiacich projektov Komisia určí čiastku finančnej podpory a stanoví plán financovania spolu so všetkými ustanoveniami a podmienkami potrebnými na vykonanie projektov.

7. Dôležité prvky rozhodnutí Komisie sa uverejnia v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*.“

12 Článok 12 ods. 1 nariadenia č. 1164/94, nazvaný „Finančné kontroly“, stanovuje:

„Bez toho, aby bola dotknutá zodpovednosť Komisie za vykonávanie všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, členské štáty prevezmú zodpovednosť za finančnú kontrolu pomoci v prvom stupni. Na tento účel prijmú najmä tieto opatrenia:

…

d) potvrdia, že vyhlásenia o výdavkoch predložené Komisii sú presné a zaručia, že vychádzajú z účtovných systémov, ktoré sú založené na overiteľných podkladoch;

e) predchádzajú nezrovnalostiam, zisťujú a oznamujú ich Komisii podľa pravidiel a Komisiu priebežne informujú o postupe správnych a súdnych konaní. V tejto súvislosti prijmú členské štáty a Komisia nevyhnutné kroky, aby zabezpečili, že vymenované informácie zostanú dôverné;

f) potom, čo sa ukončí jednotlivý projekt, časť projektu alebo skupina projektov, predložia Komisii vyhlásenie vystavené osobou alebo útvarom vykonávajúcim funkciu nezávislú od určeného orgánu. Vo vyhlásení je nutné zhrnúť závery kontrol uskutočnených v predchádzajúcich rokoch a zhodnotiť

platnosť žiadosti o platbu konečného zostatku, ako aj zákonnosť a správnosť výdavkov obsiahnutých v konečnom potvrdení. Pokiaľ to členské štáty považujú za nevyhnutné, pripoja k tomuto vyhláseniu svoje vlastné stanovisko;

g) zabezpečujú v spolupráci s Komisiou, aby prostriedky Spoločenstva boli využité v súlade so zásadami riadnej správy finančných prostriedkov;

h) získavajú späť čiastky, o ktoré prišli následkom zistených nezrovnalostí a, ak je to vhodné, uplatnia úrok z omeškania.“

13 Článok 16a ods. 1 nariadenia č. 1164/94, nazvaný „Osobitné ustanovenia pre obdobie po pristúpení nového členského štátu, ktorý poberal predvstupovú pomoc v rámci Nástroja štrukturálnych politík pre predvstupové obdobie (ISPA), k Európskej únii“, stanovuje:

„Opatrenia, ktoré boli ku dňu pristúpenia… Litvy,… predmetom rozhodnutia Komisie o pomoci podľa nariadenia [Rady (ES) č. 1267/1999] o vytvorení nástroja štrukturálnych politík pre predvstupové obdobie [(Ú. v. ES L 161, 1999, s. 73; Mim. vyd. 11/031, s. 254)] a ktorých vykonanie nebolo do tohto dátumu ukončené, sa považujú za schválené podľa tohto nariadenia. Pokiaľ v odsekoch 2 až 5 nie je ustanovené inak, uplatnia sa na tieto opatrenia ustanovenia, ktorými sa spravujú opatrenia schválené podľa tohto nariadenia.“

14 Ustanovenia na vykonanie nariadenia č. 1164/94 sú uvedené v prílohe II tohto nariadenia, na ktorú odkazuje článok 15 daného nariadenia (ďalej len „príloha II“).

15 Článok C prílohy II, ktorý upravuje vyhradené rozpočtové prostriedky, stanovuje:

„1. Rozpočtové prostriedky sa vyhradia na základe rozhodnutí Komisie schvaľujúcich dotknuté opatrenia (projekt, fázu projektu, skupinu projektov, štúdie alebo opatrenia technickej podpory). Vyhradenie platí počas obdobia určeného povahou opatrenia a špecifickými podmienkami na jeho realizáciu.

…

4. Podrobnosti o vyhradení prostriedkov sa určia v rozhodnutiach Komisie schvaľujúcich dané opatrenia.

…“

16 Článok D prílohy II upravuje podmienky platieb finančnej pomoci:

„1 Platby finančnej pomoci sa vykonajú v súlade so zodpovedajúcimi vyhradenými rozpočtovými prostriedkami v prospech orgánov alebo subjektov určených na tento účel v žiadosti, ktorú predkladá dotknutý oprávnený členský štát. Platby môžu byť vo forme platieb na účet, priebežných platieb alebo platieb konečného zostatku. Priebežné platby a platby zostatku musia zodpovedať skutočne zaplateným výdavkom, ktoré musia byť doložené saldovanými faktúrami alebo rovnocennými účtovnými dokladmi.

2. Platby sa vykonávajú takto:

…

d) konečný zostatok pomoci Spoločenstva, vypočítaný na základe potvrdených a skutočne zaplatených výdavkov, sa zaplatí za predpokladu, že:

— projekt, etapa projektu alebo skupina projektov boli realizované podľa cieľov, ktoré pre ne boli stanovené,

— určený orgán alebo subjekt uvedený v odseku 1 predloží Komisii žiadosť o platbu do šiestich mesiacov od konečného termínu pre dokončenie práce a pre výdavky stanovené v rozhodnutí o poskytnutí pomoci na projekt, fázu projektu alebo skupinu projektov,

— Komisii je predložená záverečná správa uvedená v článku F ods. 4,

— členský štát potvrdí Komisii, že informácie uvedené v žiadosti o platbu a v správe sú správne,

— členský štát zaslal Komisii prehlásenie uvedené v článku 12 ods. 1,

— boli prijaté všetky opatrenia týkajúce sa informovania a publicity podľa požiadaviek Komisie podľa článku 14 ods. 3.

3. Pokiaľ nie je Komisii odoslaná záverečná správa uvedená v odseku 2 do 18 mesiacov od konečného termínu pre dokončenie prác a pre platby podľa rozhodnutia o poskytnutí pomoci, zruší sa tá časť pomoci, ktorá predstavuje konečný zostatok projektu.

…

5. Platby sa poukážu orgánu alebo subjektu, ktorý určí členský štát, spravidla najneskôr do dvoch mesiacov po prijatí prípustnej žiadosti o platbu za predpokladu, že sú k dispozícii rozpočtové prostriedky.

…

7. Komisia stanoví spoločné pravidlá o uplatniteľnosti výdavkov.“

17 Článok F ods. 4 prílohy II stanovuje:

„O všetkých jednotlivých projektoch orgán alebo subjekt určený členským štátom na tento účel predloží Komisii správu o pokroku do troch mesiacov po ukončení každého jednotlivého úplného roka realizácie. Záverečnú správu Komisii predloží do šiestich mesiacov po ukončení projektu alebo fázy projektu.

…“

Nariadenie č. 1267/1999

18 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 1267/1999 stanovuje:

„Týmto sa vytvára nástroj štrukturálnych politík pre predvstupové obdobie (ďalej len ‚ISPA‘).

ISPA poskytne pomoc v podobe príspevku k príprave na vstup do Európskej únie týmto krajinám:…, Litva,… (ďalej len ‚prijímajúce krajiny‘), a to v oblasti… politiky životného prostredia… v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia.“

19 Podľa článku 2 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1267/1999 sú opatrenia oprávnené v rámci ISPA definované takto:

„1. Pomoc spoločenstva financovaná v rámci ISPA zahŕňa projekty a štádiá projektové, ktoré sú technicky a finančne nezávislé, skupiny projektov alebo schémy projektov v oblasti životného prostredia… ďalej skupinovo uvádzané ako ‚opatrenia'. …

2. Spoločenstvo poskytne podporu v rámci ISPA z hľadiska cieľov uvedených v článku 1 pre tieto opatrenia:

a) opatrenia životného prostredia umožňujúce prijímajúcim krajinám dosiahnuť súlad s požiadavkami environmentálneho práva spoločenstva a s cieľmi partnerstiev pre vstup;

…"

20 Článok 3 tohto nariadenia stanovuje:

„Pomoc spoločenstva v rámci ISPA sa poskytuje počas obdobia od roku 2000 do roku 2006.

…"

21 Podľa článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1267/1999 prijíma Komisia rozhodnutia o opatreniach financovaných v rámci ISPA.

22 V súlade s článkom 8 ods. 1 nariadenia č. 1267/1999 s názvom „Záväzky a platby":

„Komisia realizuje výdavky v rámci ISPA v súlade s finančným nariadením platným pre všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev na základe finančného memoranda, na ktorom sa Komisia a prijímajúca krajina dohodnú.

…"

Nariadenie (ES) č. 1386/2002

23 Podľa článku 1 nariadenia Komisie (ES) č. 1386/2002 z 29. júla 2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES) č. 1164/94, pokiaľ ide o riadiace a kontrolné systémy v súvislosti s pomocou poskytovanou z Kohézneho fondu a postupy pri vykonávaní úprav financovania (Ú. v. ES L 201, 2002, s. 5; Mim. vyd. 14/001, s. 162), do pôsobnosti nariadenia č. 1386/2002 patria oprávnené opatrenia stanovené v článku 3 nariadenia č. 1164/94, ktoré boli po prvý raz schválené po 1. januári 2000.

24 Článok 8 ods. 2 písm. b) bod i) nariadenia č. 1386/2002 stanovuje:

„Pred osvedčením výkazu výdavkov sa platobný orgán uistí, že boli splnené tieto podmienky:

…

b) výkaz výdavkov obsahuje len výdavky:
   i) ktoré naozaj vznikli v nárokovateľnom období určenom v rozhodnutí o poskytnutí pomoci a možno ich preukázať prijatými faktúrami alebo účtovnými dokladmi s rovnakou preukaznou hodnotou."

Nariadenie č. 16/2003

25 Nariadenie Komisie (ES) č. 16/2003 zo 6. januára 2003, ktorým sa ustanovujú osobitné podrobné pravidlá pre vykonávanie nariadenia Rady (ES) č. 1164/94 týkajúce sa oprávnenosti výdavkov súvisiacich s opatreniami spolufinancovanými Kohéznym fondom (Ú. v. ES L 2, 2003, s. 7; Mim. vyd. 14/001, s. 189), podľa svojho článku 1 upravuje všeobecné pravidlá na určovanie oprávnenosti výdavkov realizovaných v rámci opatrení stanovených v článku 3 nariadenia (ES) č. 1164/94, ktoré môžu byť spolufinancované Kohéznym fondom.

26 Článok 5 ods. 1 nariadenia č. 16/2003 stanovuje:

„Výdavky, ktoré sa majú brať do úvahy pre platbu zo strany spoločenstva, musia skutočne vzniknúť počas obdobia oprávnenosti tak, ako je to definované v rozhodnutí Komisie, v súlade s článkom 8 ods. 2 písm. b) nariadenia [č. 1386/2002] a musia sa priamo týkať projektu. Výdavky sa musia vzťahovať k platbám, ktoré sú overené členským štátom a musia ním byť aj skutočne vykonané alebo vykonané v jeho mene alebo v prípade koncesií vykonané držiteľom koncesie a musia byť podložené vystavenými faktúrami alebo účtovnými dokladmi rovnocennej dôkaznej hodnoty.

…“

27 Článok 8 nariadenia č. 16/2003 s názvom „Koniec obdobia oprávnenosti“ znie:

„Konečný dátum oprávnenosti sa vzťahuje k platbám uskutočneným subjektom zodpovedným za vykonanie.

Konečný dátum oprávnenosti je uvedený v rozhodnutí Komisie.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

28 Agentúra pre riadenie projektov je litovským verejnoprávnym orgánom, ktorý realizuje projekty podľa článku 10 ods. 4 nariadenia č. 1164/94 a zodpovedá za zistenie a odstránenie nezrovnalostí pri využívaní finančnej pomoci Únie.

29 Dňa 13. decembra 2001 Európska komisia prijala rozhodnutie, ktorým schválila projekt „Vytvorenie systému odpadového hospodárstva pre región Alytus“ v Litve (ďalej len „projekt vo veci samej“) v rámci ISPA, ako vyplýva z článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1267/1999, pričom toto rozhodnutie bolo zmenené a doplnené rozhodnutím z 23. decembra 2002 (ďalej len „pôvodné rozhodnutie“). V ten istý deň Komisia podpísala finančné memorandum uvedeného projektu podľa článku 8 ods. 1 daného nariadenia (ďalej len „finančné memorandum“). Litovská republika uvedený dokument podpísala 14. marca 2002. Podľa článku 2 finančného memoranda bolo ukončenie projektu vo veci samej stanovené na 31. decembra 2004, zatiaľ čo v článku 4 ods. 3 tohto memoranda sa ako konečný dátum na uskutočnenie platieb zo strany orgánu zodpovedného za realizáciu uvedeného projektu uvádzal 31. december 2006. V lehote šiestich mesiacov po tomto dátume mali litovské orgány predložiť Komisii záverečnú správu z auditu, na základe ktorej mala Komisia vyplatiť konečný zostatok financovania projektu vo veci samej.

30 Agentúra pre riadenie projektov bola poverená vývojom projektu vo veci samej a v rámci postupu zadávania verejných zákaziek týkajúcich sa tohto projektu pôsobila ako verejný obstarávateľ. Dňa 10. novembra 2004 agentúra pre riadenie projektov a spoločnosť príjemca podpísali dohodu o uplatňovaní kohézneho programu ISPA, ktorá sa týkala rozdelenia ich úloh a zodpovednosti, pokiaľ ide o projekt vo veci samej. V období od 22. apríla 2004 do 6. decembra 2006 agentúra pre riadenie projektov ako verejný obstarávateľ, spoločnosť príjemca a niektorí ďalší súkromní dodávatelia podpísali zmluvy o verejnom obstarávaní.

31 Dňa 27. decembra 2004 prijala Komisia rozhodnutie, ktorým bolo okrem iného zmenené a doplnené pôvodné rozhodnutie, a to takto:

„Do článku 2 [pôvodného rozhodnutia] sa dopĺňa tento odsek: ‚5. Výdavky spojené s projektom [vo veci samej] sa budú považovať za oprávnené do 31. decembra 2008‘. Článok 2 [finančného memoranda] bol zmenený a doplnený takto: ‚Dátum ukončenia: 31. december 2008.‘“

32 Dňa 17. decembra 2009 litovský národný kontrolný úrad vypracoval správu o štátnej kontrole projektu vo veci samej.

33 Dňa 28. marca 2013 agentúra pre riadenie projektov vydala štyri „závery“, v ktorých boli určité výdavky na projekt vo veci samej vyhlásené za neoprávnene vynaložené z dôvodu viacerých nezrovnalostí. Konštatovala najmä, že spoločnosť príjemca nepreukázala nadobudnutie dlhodobého a krátkodobého majetku. Dňa 29. marca 2013 prijala uvedená agentúra štyri rozhodnutia, podľa ktorých sa mali vrátené prostriedky považovať za neoprávnene vynaložené.

34 Spoločnosť príjemca sa obrátila na prvostupňový súd so žalobou o zrušenie uvedených rozhodnutí. Tejto žalobe bolo vyhovené rozsudkom zo 14. mája 2014 z dôvodu, že sa uplatnila štvorročná premlčacia lehota stanovená pre konania v článku 3 ods. 1 prvom pododseku nariadenia č. 2988/95. Daný súd sa v uvedenom rozsudku domnieval, že premlčacia lehota začala plynúť 31. decembra 2008, teda v deň ukončenia projektu vo veci samej a posledný deň pre oprávnené vynaloženie výdavkov v súlade s finančným memorandom, a uplynula 31. decembra 2012.

35 Dňa 28. mája 2014 sa agentúra pre riadenie projektov obrátila na vnútroštátny súd s odvolaním proti tomuto rozsudku, pričom spochybnila uplynutie premlčacej lehoty konaní.

36 Vnútroštátny súd vydal uznesenie, ktorým vyzval účastníkov konania vo veci samej, aby predložili informácie a údaje týkajúce sa ukončenia projektu vo veci samej a zároveň vysvetlenia a tvrdenia v súvislosti s uplatňovaním nariadenia č. 2988/95. Tento súd poukázal najmä na to, že by mali byť objasnené určité skutočnosti, a to najmä rozhodujúca skutočnosť, s ktorou agentúra pre riadenie projektov spája ukončenie projektu vo veci samej, zostávajúca suma nevyplatená v rámci tohto projektu a dátum jej predpokladaného vyplatenia, ako aj význam slov „program“, „opatrenie“ a „projekt“, ktoré sa v dokumentoch predložených vnútroštátnemu súdu používajú ako vzájomne zameniteľné.

37 V odpovedi na toto uznesenie agentúra pre riadenie projektov predložila vnútroštátnemu súdu list ministerstva financií z 30. apríla 2015, v ktorom bolo uvedené, že ministerstvo 31. mája 2013 predložilo Komisii žiadosť o zaplatenie zostatku projektu vo veci samej zo strany Kohézneho fondu vo výške 826 069,28 eura. V tejto žiadosti bola Komisia informovaná o tom, že z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní týkajúcich sa tohto projektu neboli z tejto sumy odpočítané výdavky v hodnote 40 276,31 eura, ktoré by sa prípadne mohli považovať za neoprávnené. Okrem toho ministerstvo financií listom zo 14. júla 2014 Komisii predložilo aktualizovanú správu z auditu projektu vo veci samej zo 17. decembra 2009 spolu s vyhlásením o ukončení uvedeného projektu, pričom oba dokumenty boli z 25. júna 2014. Po tom, ako bola Komisii predložená žiadosť o zaplatenie zostatku projektu vo veci samej, agentúra pre riadenie projektov uskutočnila nové vyšetrovania s ohľadom na nezrovnalosti, ku ktorým došlo v rámci tohto projektu, pričom k 30. aprílu 2015 stále prebiehali dve súdne konania týkajúce sa tohto projektu. Ministerstvo financií vo svojom liste dospelo k záveru, že nedisponuje informáciou o tom, kedy Komisia prevedie požadované zostávajúce finančné prostriedky, ani o tom, kedy uzná ukončenie projektu vo veci samej.

38 Listom z 26. júna 2015 Komisia projekt uzatvorila. Výšku neoprávnených výdavkov vyčíslila na 106 225,67 eura, domnievala sa však, že z dôvodu existencie dostatočných výdavkov, ktoré boli vynaložené nad rámec limitu pomoci, ktorú je možné priznať, nemajú tieto nezrovnalosti vplyv na

vyplatenie zostatku. Dospela k záveru, že pokiaľ ide o rozpočet Európskej únie, možno ukončiť vyšetrovanie prípadov nezrovnalostí a zostatok vyhradených prostriedkov Kohézneho fondu bude vyplatený v plnej výške.

39 Vnútroštátny súd konštatuje, že vyriešenie sporu závisí od objasnenia pojmu „mnohoročný program“ v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95, a to so zreteľom na rôznorodosť pojmov použitých v právnych nástrojov Únie uplatniteľných vo veci samej, ďalej od odpovede na otázku, či sú vo veci samej prítomné podstatné zložky tohto pojmu, ako aj od spôsobu výpočtu premlčacej lehoty za okolností uvedenej veci.

40 Za týchto podmienok Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd, Litva) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Čo predstavuje ‚mnohoročný program‘ v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95?

2. Zodpovedajú také projekty, akým je projekt… ‚Vytvorenie systému odpadového hospodárstva pre región Alytus‘, na ktorý bola [pôvodným rozhodnutím] poskytnutá podpora…, pojmu ‚mnohoročný program‘ uvedenému v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95?

3. Pokiaľ je odpoveď na druhú otázku kladná: Ktorý okamih sa má považovať za začiatok plynutia premlčacej lehoty konania podľa článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95?“

O prvej a druhej otázke

41 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať vo vzájomnej súvislosti, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či projekt, o aký ide vo veci samej, spočívajúci vo vytvorení systému odpadového hospodárstva pre určitý región, ktorého realizácia mala trvať niekoľko rokov a mala byť financovaná z prostriedkov Únie, spadá pod pojem „mnohoročný program“ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95.

42 Na úvod je potrebné pripomenúť, že nariadením č. 2988/95 sa v súlade s jeho článkom 1 zavádza všeobecná úprava týkajúca sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií, ktoré sa týkajú protiprávneho konania s ohľadom na právo Únie, a to ako vyplýva z tretieho odôvodnenia uvedeného nariadenia, aby sa mohlo brániť vo všetkých oblastiach činom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie (rozsudok z 11. júna 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 20 a citovaná judikatúra).

43 V tejto súvislosti stanovuje článok 3 ods. 1 prvý a druhý pododsek nariadenia č. 2988/95 premlčaciu lehotu právnych konaní v dĺžke štyroch rokov od okamihu, keď došlo k nezrovnalosti alebo v prípade pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti odo dňa, keď sa nezrovnalosť skončila, s výnimkou kratších premlčacích lehôt, ktoré môžu byť upravené odvetvovými predpismi Únie alebo vnútroštátnymi predpismi (rozsudok z 11. júna 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 21).

44 Pokiaľ ide o mnohoročné programy, druhá veta druhého pododseku uvedeného článku 3 ods. 1 spresňuje, že „premlčacia doba plynie až do úplného skončenia programu“.

45 Keďže nariadenie č. 2988/95 neobsahuje definíciu pojmu „mnohoročný program“, treba rozsah tohto pojmu určiť so zreteľom na význam každého zo slov, ktoré ho tvoria, kontextu, v akom sa používa, ako aj účelu právnej úpravy, ktorá sa naň odvoláva (pozri analogicky rozsudky zo 6. októbra 2015, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, bod 22, ako aj z 21. decembra 2016, Interservice, C-547/15, EU:C:2016:983, bod 20).

46 V tejto súvislosti, pokiaľ ide o použité slová, treba uviesť, že výraz „program“ je veľmi široký a slová „program“ a „projekt“ možno v zmysle článku 3 ods. 1 tohto nariadenia použiť ako vzájomne zameniteľné.

47 Pojem „mnohoročný program“ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 je prierezový, čo znamená, že sa s ním možno stretnúť vo všetkých oblastiach, na ktoré sa vzťahujú politiky Únie, pokiaľ ide o využitie rozpočtových prostriedkov Únie.

48 Preto nie je potrebné vytvárať úzky terminologický vzťah medzi týmto pojmom a pojmami, ktoré sú využité v rôznych právnych nástrojoch upravujúcich jednotlivé fondy, v rámci ktorých sa poskytuje finančná pomoc.

49 Ďalej, pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí uvedený pojem, a účel dotknutej právnej úpravy, na jednej strane, ako bolo konštatované v bode 42 tohto rozsudku, cieľom nariadenia č. 2988/95 je zabrániť činom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie.

50 Na druhej strane článok 3 ods. 1 druhý pododsek druhá veta uvedeného nariadenia je súčasťou súboru ustanovení uvedených v danom článku 3 ods. 1, ktorých cieľom je, ako vyplýva z prvého pododseku tohto odseku, definovať pravidlá premlčania konaní, uplatniteľné na nezrovnalosti uvedené v článku 1 ods. 1 uvedeného nariadenia, ktoré sa týkajú porušenia ustanovenia práva Únie vyplývajúceho z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktoré mali alebo mohli mať za následok poškodenie všeobecného rozpočtu Únie alebo ňou spravovaných rozpočtov.

51 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú a druhú otázku odpovedať tak, že projekt, o aký ide vo veci samej, spočívajúci vo vytvorení systému odpadového hospodárstva pre určitý región, ktorého realizácia mala trvať niekoľko rokov a mala byť financovaná z prostriedkov Únie, spadá pod pojem „mnohoročný program“ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95.

O tretej otázke

52 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, ktorý okamih sa má považovať za začiatok plynutia premlčacej lehoty konania podľa článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95, pokiaľ ide o nezrovnalosti, ku ktorým došlo v rámci „mnohoročného programu“, akým je projekt vo veci samej.

53 V tejto súvislosti zo znenia článku 3 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 2988/95 vyplýva, že premlčacia lehota konania sa počíta odo dňa spáchania konštatovanej nezrovnalosti.

54 V súlade s článkom 3 ods. 1 druhým pododsekom tohto nariadenia, v prípade pokračujúcich alebo opakujúcich sa nezrovnalostí začína premlčacia lehota plynúť odo dňa, keď sa nezrovnalosť skončí, pričom je spresnené, že výraz „keď sa nezrovnalosť skončila“ uvedený v tomto ustanovení treba vnímať tak, že sa odvoláva na deň, keď sa skončila posledná činnosť tvoriaca tú istú opakujúcu sa nezrovnalosť (rozsudok z 11. júna 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 66).

55 Nezrovnalosť treba považovať za „pokračujúcu“, keď opomenutie zakladajúce porušenie ustanovenia práva EÚ trvá (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. decembra 2004, José Martí Peix/Komisia, C-226/03 P, EU:C:2004:768, bod 17). O „opakujúcu sa“ nezrovnalosť v zmysle uvedeného ustanovenia ide vtedy, keď sa jej dopustí subjekt, ktorý čerpá hospodárske výhody zo všetkých podobných činností, ktorými sa porušuje rovnaké ustanovenie práva EÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 49).

56 Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby v súlade s dôkaznými pravidlami vnútroštátneho práva a bez toho, aby bola narušená účinnosť práva Únie, stanovil, či sú naplnené prvky pokračujúcej alebo opakovanej nezrovnalosti, pripomenuté v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

57 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátny súd si takisto kladie otázku, aký vplyv má osobitná premlčacia lehota pre „mnohoročné programy“ stanovená v článku 3 ods. 1 druhom pododseku druhej vete nariadenia č. 2988/95 na stanovenie dĺžky premlčacej lehoty vo veci samej.

58 V rámci konania založeného na spolupráci medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zakotveného v článku 267 ZFEÚ, prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú začal tento súd prejednávať (rozsudok z 28. apríla 2016, Oniors Bio, C-233/15, EU:C:2016:305, bod 30 a citovaná judikatúra).

59 V dôsledku toho treba vnútroštátnemu súdu poskytnúť aj podklady, ktoré mu umožnia stanoviť, v akom časovom okamihu došlo k „úplnému skončeniu programu“, do ktorého v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 plynie premlčacia lehota v rámci „mnohoročného programu“.

60 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že nariadenie č. 2988/95 nestanovuje presný a všeobecne uplatniteľný okamih pre „úplné skončenie programu“, keďže, ako v podstate uviedla generálna advokátka v bode 105 svojich návrhov, tento okamih sa nevyhnutne odlišuje v závislosti od jednotlivých fáz a procesov stanovených pre ukončenie každého mnohoročného programu.

61 Stanovenie „úplného skončenia programu“ na účely uplatnenia osobitnej premlčacej lehoty na „mnohoročné programy“, ktorá je upravená v článku 3 ods. 1 druhom pododseku druhej vete nariadenia č. 2988/95, teda závisí od pravidiel, ktorými sa každý mnohoročný program spravuje.

62 Takisto je dôležité uviesť, že pri stanovení „úplného skončenia programu“ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 treba zohľadniť cieľ premlčacej lehoty upravenej v tomto ustanovení. Premlčanie upravené v uvedenom ustanovení totiž na účely uľahčenia ochrany finančných záujmov Únie umožňuje zabezpečiť, aby dovtedy, kým program nie je definitívne ukončený, mohol príslušný orgán stíhať nezrovnalosti, ku ktorým došlo pri výkone tohto programu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2015, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, bod 26). Jeho cieľom je aj zabezpečenie právnej istoty hospodárskych subjektov. Tieto subjekty totiž musia byť schopné určiť, ktoré z ich činností sú definitívne premlčané a ktoré môžu byť stále predmetom právnych konaní (rozsudok z 11. júna 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 24 a citovaná judikatúra).

63 Vzhľadom na tento dvojaký cieľ treba na účely stanovenia dátumu „úplného skončenia programu“, do ktorého v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 plynie premlčacia lehota, zohľadniť dátum ukončenia dotknutého „mnohoročného programu“.

64 Pokiaľ však ide o projekt, akým je projekt vo veci samej, z článku 10 ods. 6 nariadenia č. 1164/94 a článku D ods. 2 písm. d) druhej zarážky prílohy II tohto nariadenia vyplýva, že rozhodnutie Komisie o schválení projektu a poskytnutí pomoci uvádza konečný termín pre dokončenie prác a pre platby v prospech projektu.

65 V tomto ohľade z článku D ods. 1 a článku D ods. 2 písm. d) prílohy II, článku 8 ods. 2 písm. b) bodu i) nariadenia č. 1386/2002, ako aj z článku 5 ods. 1 a článku 8 nariadenia č. 16/2003 vyplýva, že toto rozhodnutie Komisie stanovuje konečný dátum oprávnenosti výdavkov v rámci dotknutého projektu, ktorý sa týka platieb uskutočnených subjektom zodpovedným za vykonanie daného projektu.

66 Z toho vyplýva, že po tom, ako uplynula lehota stanovená Komisiou na ukončenie prác a vyplatenie s nimi súvisiacich oprávnených výdavkov, ktoré sú uvedené v bodoch 64 a 65 tohto rozsudku, treba tento projekt považovať za definitívne skončený v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 s výnimkou prípadu, keď došlo k prípadnému predĺženiu danej lehoty novým rozhodnutím Komisie v tomto zmysle.

67 V prejednávanej veci z bodu 31 tohto rozsudku vyplýva, že Komisia v rozhodnutí z 27. decembra 2004 uviedla 31. december 2008 ako dátum skončenia projektu vo veci samej a zároveň ako dátum ukončenia oprávnenosti výdavkov, ktoré sú s ním spojené. Z toho vyplýva, že v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 treba projekt vo veci samej považovať za definitívne skončený 31. decembra 2008.

68 V tejto súvislosti je potrebné spresniť, že „úplné skončenie programu“ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 nevyhnutne nepredpokladá uplatnenie premlčania voči všetkým prípadným nezrovnalostiam, ku ktorým došlo pri uskutočnení tohto projektu. To platí len v prípade nezrovnalostí ukončených viac ako štyri roky pred „úplným skončením programu“, ktoré, pokiaľ nedôjde k prerušeniu plynutia premlčacej lehoty z dôvodov stanovených v článku 3 ods. 1 treťom pododseku nariadenia č. 2988/95, sa premlčujú v okamihu, keď došlo k tomuto skončeniu.

69 Inými slovami, ako vo svojich pripomienkach uvádza Komisia, premlčacia lehota uplatniteľná na „mnohoročné programy“ stanovená v článku 3 ods. 1 druhom pododseku druhej vete nariadenia č. 2988/95 umožňuje len predĺženie premlčacej lehoty, a nie jej skrátenie.

70 Vzhľadom na predchádzajúce je potrebné na tretiu otázku odpovedať tak, že:

— článok 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 sa má vykladať v tom zmysle, že premlčacia lehota nezrovnalosti, ku ktorej došlo v rámci „mnohoročného programu“, akým je projekt vo veci samej, plynie v súlade s článkom 3 ods. 1 prvým pododsekom nariadenia č. 2988/95 odo dňa, kedy došlo k dotknutej nezrovnalosti, pričom treba spresniť, že pokiaľ ide o „pokračujúcu alebo opakujúcu sa nezrovnalosť“, v súlade s článkom 3 ods. 1 druhým pododsekom nariadenia č. 2988/95 začína premlčacia lehota plynúť odo dňa, keď sa nezrovnalosť skončila.

— Okrem toho sa „mnohoročný program“ považuje za „úplne skončený“ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 v deň skončenia stanovený pre tento program podľa pravidiel, ktorými sa spravuje. Konkrétne, mnohoročný program, ktorý sa spravuje nariadením č. 1164/94, treba považovať za „úplne skončený“ v zmysle uvedeného ustanovenia v deň, ktorý je v rozhodnutí Komisie o schválení tohto projektu uvedený ako dátum ukončenia prác a vyplatenia oprávnených výdavkov, ktoré s daným projektom súvisia, s výnimkou prípadného predĺženia novým rozhodnutím Komisie v tomto zmysle.

O trovách

71 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Projekt, akým je projekt vo veci samej, spočívajúci vo vytvorení systému odpadového hospodárstva pre určitý región, ktorého realizácia mala trvať niekoľko rokov a mala byť financovaná z prostriedkov Európskej únie, spadá pod pojem „mnohoročný program“ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev.**

2. **Článok 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 sa má vykladať v tom zmysle, že premlčacia lehota nezrovnalosti, ku ktorej došlo v rámci „mnohoročného programu“, akým je projekt vo veci samej, plynie v súlade s článkom 3 ods. 1 prvým pododsekom nariadenia č. 2988/95 odo dňa, kedy došlo k dotknutej nezrovnalosti, pričom treba spresniť, že pokiaľ ide o „pokračujúcu alebo opakujúcu sa nezrovnalosť“, v súlade s článkom 3 ods. 1 druhým pododsekom nariadenia č. 2988/95 začína premlčacia lehota plynúť odo dňa, keď sa nezrovnalosť skončila.**

   Okrem toho sa „mnohoročný program“ považuje za „úplne skončený“ v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95 v deň skončenia stanovený pre tento program podľa pravidiel, ktorými sa spravuje. Konkrétne, mnohoročný program, ktorý sa spravuje nariadením Rady (ES) č. 1164/94 zo 16. mája 1994, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond, zmeneným a doplneným nariadením Rady (ES) č. 1264/1999 z 21. júna 1999 a nariadením Rady (ES) č. 1265/1999 z 21. júna 1999, ako aj Aktom o podmienkach pristúpenia Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia, treba považovať za „úplne skončený“ v zmysle uvedeného ustanovenia v deň, ktorý je v rozhodnutí Európskej komisie o schválení tohto projektu uvedený ako dátum ukončenia prác a vyplatenia oprávnených výdavkov, ktoré s daným projektom súvisia, s výnimkou prípadného predĺženia novým rozhodnutím Komisie v tomto zmysle.

Podpisy